

TASPINAR

Sayı: 23.

19 Eylül
1934.

9-10-1934

TAŞPINAR

Cilt : 2.

Sayı. 23.

Her ayın ondokuzunda çıkar.

İdare Yeri : Afyon Halkevi.

19 Eylül 1934.

Taşpınar Yollarında :

YAYLADAN AK DENİZE

T. P.

Biz ağustosun son haftasında kurtuluşumuzun yıl dönümünü yaşarken memleket ateşli bir iş kaynaşması içinde idi. Bir uçta Elazize şümendüfer girerken o bir taraftan Aantalya yolunun demiri atılıyordu; bir yanda büyük izmir Panayırı açılırken diğer yakada yerli kok, kâğıt, cam fabrikalarının açılışı kutlulanıyordu. On iki yıl evvel düşmanı çıkardığımız yerde aynı günde Antalya demir yoluna başlaması zaferin meyvesini topraktan çıkarmak demektir.

Anadolu yaylasında ak denizi demir kollarla kucaklamanın azametli zevki, senayileşme ve imar işleri içinde anlatılmaz bir yüksekliğe çıkıyor.

Köylere baca baca yükseliyor ve genişliklere ray ray yayılıyor. 1942 de yirminci yılı kutlularken kilometre murabbına 300 kişi düşen bir gal mıntakasının yerini anadoluya terk edeceği bir hayal değildir. Elazizin maden ve sanayi çevresinde karınca gibi kaynaşan bir insan kalabalığına yaşadığımız seneler gebe buluyor. Evet,

Ergani bakırından Afyon kaplıcalarına küre gelenlerin, izmit kağıdına basılan Taşpınar ve Haberi okurken Antalyanın nefis muzlarını yeyecekleri zaman nihayet bir iki menzil istikbaldedir ve iki sene sonra Antalya lokomotifi anadolu yaylasının demir havasile ak denizin nazlı meltemlerini öpüştürürken o istikbâlin müjdesini verecektir.

İÇİNDEKİLER

Yayladan ak denize.	T. P.
Vatan perverlik ve menfaat bir arada.	Yusuf Mazhar.
İlim fikrinin tarifi.	Afyon mebusu Haydar.
Adanalı Ziya.	Faruk Şükrü.
Kocatepede.	N. Aydın.
Taşpınardan damlalar.	Edip Âli.

Abone:

Seneliği [120] kuruş. Abone için Doğan Matbaasına müracaat edilmelidir.

İmtiyaz sahibi Ahmet Sami

Neşriyat müdiri Sami

Basıldığı yer Doğan Matbaası : Afyon

Vatn Perverlik ve menfaat bir arada

Yusuf Mazhar

Hakikî bir Türk kanı taşıyan her fert vatanın menfaati ve selâmeti uğrunda hiç bir fedakârlıktan çekinmez... Canını, malını gücünü onun yolunda tüketir... Böyle yapmakla yalnız vazifesini yapmış, yalnız borcunu ödemiş olmaktan fazla bir şey yapmış sayılmaz... *

Vatanın selâmetini, vatanın menfaatini, sırf düşman hücumunu defetmek, sırf bir cengi kazanmaktan ibaret sanmak hataya düşmek, yanılmaktır... Vatanın selâmetini yalnız muharebeler tehdit etmez... Vatanın menfaati yalnız düşman istilâsile haledar olmaz... *

Milletin her bir lirası Türk Ordusunun bir kahraman neferi gibidir. Sulh zamanında vatan haricine giden her bir lira için muharebelerde şehit düşen yahut esir olan evlâtlarımıza acıdığımız kadar acımayanların vatanververliğinden şüphe edilir... Bu acıyı duymayanlarında gaflet içinde olduğuna hüküm olunur.

Her Türk lirasının, sulhda, her Türk ferdinin elinde -Harpte her neferin elindeki tüfengin- gördüğü işi yartığını -anlamayanlar varsa- artık anlamalıdır.

Top ve tüfengin susduğu ve vatanlarının bağrılarından, hudutlarından düşman orduları çekildiği zaman her memleket başka memleketlerin -iktisadî harp denilen ve sessiz, sedasız devam eden- yeni bir istilâsına uğrar..... Bu istilâdaki gaye para çekip götürmektir. Ve müsavi kuvvetde olmayıp bu savaştan mağlup düşenler, her savaştan mağlup düşecek demektir. *

Cümhuriyetimize tekaddüm eden uzun zamanlarda, yakın maziye kadar, memleketimiz iktisadî bir istilâ, bir esaret altında inlemiştir. Bizim çektiğimiz, babalarımızın ve dedelerimizin çektikleri bütün ezalar, milletimizin uğradığı mahrumiyetler, gerilikle, vatanımızın altına düştüğü düşman ayakları hep o iktisadî esaretin neticesi, hep o iktisadî mağlubiyetin seyyiesidir.

Cümhuriyet, Türklüğü ve Türk yurdunu düşman elinden ve ayağından kurtardıktan - esaret bağlarını teşkil eden kapitülasyonları Luzanda gömdükten- sonra asırların derinleştirdiği iktisadî yaraları sarmağa başladı... *

Cümhuriyet, Ordu ile kazandığı zaferinin arkasından, vatani, sulh cengi olan, iktisadî bir istilâ altına düşürmek hatasına düşmedi, bu tehlikeyi gördü, ve izale etmek için - on bir sene içinde - asırlara sığmayan işler başardı... Ne lâzımsa yaptı... Yapıyor, ve yapacaktır... *

Bu topraklarda Devlet ve hükûmetce ceryan eden faaliyetin, cehdin, Türk milletinin rehası ve Türk yurdunun selâmeti namına olduğunu idrak edemiyen ve bunları benimsemeyen bir kimse bulunacağı tasavvur edilemez... Bu yüksek, bu mukaddes, ve bir hayat ve memat meselesi olan bu mühim işi başarmakta - kanımızla, canımızla, malımızla - çalışmama vatanperverliğe sığmaz... *

Halbuki Cümhuriyet bu büyük cidalinde umuma şamil olmiyan hiç bir fedakârlık, hususî ve münferit bir külfet ihtiyarını istemedi... Zekâ ve dehanın kuvvetile tesviye olunan müşküllerin, hüsnü niyyet ve azim ve idare ile izale olunan engellerin, pek derin bir dirayetle yapılmış bütçe tasarruflarının eseri olan paralarla vücade getirmiş maddî şeylerin önünde - bütün cihan hayretler duyduğu gibi - hepimiz şükrân'la eğiliriz.

Bu eserlerin büyüklerinden birisi (Ergani demir yolu) dur. Bu hat vatanın uzak yerlerini bir birine bağladığı, boş toprakların şenlenmesine yaradığı, vatandaşları birleştirdiği, memleket müdafaasını kolaylaştırdığı kadar, Erganide hilkatten beri medfun duran defineleri açarak oradan fıskırarak servetlerle memleketimizin iktisadî muharebedeki kuvvetini artırmağı mümkün kılacaktır.

Bu demiryolu ve bu maden sayesinde memleketimizde nice sanatlar doğacak, nice kollar iş bulacak... Ve ecnebi memleketlerden dalga dalga büyük servetler vatana girecektir.... *

Devlet bu işin sonuna erişmesine Türklüğün yardımını isteyerek bir vatanperverlik tecrübesine girişmiş oluyor. Fakat öyle bir tecrübeki vatanpervelığın yanında birde büyük şahsî menfaat temin ederek!...

İLİM FİKRİNİN TARİFİ

Afyon Mebusu
Haydar.

Pr. Gustav Le Bon la mülakat

Filozflar münzeviler gibidirler. Halktan eşyadan kaçarak tefekküre dalmak için bir köşeye çekilirler Pr. Gntav Le Bon ilim bahsinde her ne kadar ihtilalcı ise de hayatta muhafazakâr kalmıştır.

« Marnes-La-Coq » diş budak ve kara ağaç koruluğunun sık ve koyu perdesinin arkasında da kendisine lâzım olan sükûnu bulmuştur. Orada kestanelikler arasında gömülen bir köy evinde oturuyor. Çok çiy ziyanın hücumuna mani olan pancurlu çalışma odasında neş'eli yağlı boyalı ve bir kadın heykelcikli muhitin çok ağır başlığı ile biraz mücadele ediyor gibi idi.

Üçüncü ve sonuncu serisi satışa çıkarılan bu tahvillerin ilk serileri kapış kapış gitmiş ve hiç kalmamıştır. Sonuncu seri eylülün sonuna kadar satılacaktır. [*]

Buna malik olanlar yirmi sene müddetle % 5 temettü alacakları gibi her sene çekilecek kur'a da 125 liradan 30000 liraya kadar ikramiye kazanacaklardır.

Bu tahviller hükûmetçe, devletten emlak satın alanlardan para ile başa baş kabul olunacak.... Bu tahviller resmî münakaşalarda da başa baş dipoztio olarak alınacak ve resmi, nim resmi bankalar bu tahvillerin sahiplerine istedikleri zaman borç para verecektir.

*
* *

Herbirinin fiatı yirmi liradan ibaret olan son serinin satışı eylünün son günü hitam buluyor.... ondan sonra -Ergani madeni gibi sahibine bir zenginlik madeni olan- bu servet ve kazanç vastasını bulmak, almak güçleşecektir.

Bu tahviller vatanperverlikle menfaatin kucaklaştığı bir şeydir...

TAŞPINAR -her kesi bundan almağa teşviki zait görmekle beraber- hemşerileri bu hayırlı, bu menfaatli işte fırsatı fevt etmemek için ikaz eylemeği bir vazife addetmiştir.

[*] Şehrimizde bu tahviller Ziraat Bankasında da satılmaktadır. Beş lirası peşin verilirse geri kalan onbeş lirası taksitle de ödenilir.

Güler yüzleriyle, uzattığı elile doktor karşımda kuvvetli ve biraz ağır şekilinden kudret akıyor.

— Üstat ilim fikrini lütfen tarif edermisiniz? Ve sonra ne fikirdesiniz. Maarif zekâ ile birlikte halk arasında intişar edermi?

Doktor سوالim üzerine tefekküre daldı. Uzun sakalını yavaşca karıştırdı. Ve gözlerini gözlerime daldırarak cevap verdi.

— İlim fikri hadiselerin hakikî sebeplerini araştırmaktan ibarettir. Eskiden bu hadiselere bakılır ve menşelerinde iradelerine atfedilirdi. Bu hal uzun müddet devam etti. Artık bu gün cehaletimizi kapatmak için bu menşe kanunlarını ilâhi iradenin müdahalesile isbat etmek fikri aklımıza gelmez. Bu noktadan ilim fikri çok terakkî etmiştir.

Yalnız dediğiniz gibi zekâ ve maarifin bunu neşr ve tamim edeceğini sanmam. Çünkü ilim fikri halktan kaçınır. San'at gibi şiir gibi bu da bir istidattır. Bir adam ne kadar zeki ve malumatlı olursa olsun özenerek ne şair ve ne de san'atkâr olamaz. okuması tetkikle çalışmalar eserlerini incelestirebilir. Fakat ilk istidat olmayınca kafasından tahammül olunabilecek yahut ileride tekemmül ettirilebilecek bir şey çıkaramaz.

İşte ilim fikride böyledir.

San'at yaratan deha gibi bunu da en hakır hatta en cahil şahıslarda bulabilirsiniz. Hatta tefekkür üstatlarında bulamazsınız. Zekâ ve maarif bunu inkişaf ettirebilir amma doğurtamaz.

İlim fikri? Her vaziyette her müşküle rağmen yürür. Galile nin kilisedeki vaziyetini hatırlayın. Yavaş yavaş sallanan avizeye gözlerini dikerek geliş ve gidişlerini muayyen ve muntazam zamanlara tabi gibi olduğuna ve sallandıkları sahanın azar azar küçüldüğüne dikkat etmiştir. Bunun hakikaten böyle olup olmadığını tahkik etmek lâzımdı. Halbuki Galile nin saati yoktu. Nabızlarını saat yerine kullandı. Her gidiş ve her gelişin aynı nabız sayısınca imtidadını kolayca müşahede etti İşte rakkas kanunlarını böyle buldu.

İlim fikrinin en güzel tezahürlerinden birisini burada bulabilirsiniz. Evvela hadiseyi müşahade sonra sebebi hakkında faraziye. Nihayet bu faraziyenin doğruluğunu tahkik ve bundan çıkacak kanunu tesbit.

— Üstat sizde bu taharri ve istintaç fikrini çok muhtelif ve belki de bir ilim adamından beklenilmiyen hadiselerin sebeplerini bulmak için kullandınız.

— Taharri sahasında hiç bir şey «beklenilmeyen» olamaz. İlim fikrinin her hangi bir meseleyi karıştırmaması için sebep yoktur. Bir atın neden huysuzlandığını ve buna karşı nasıl mücadele lâzım olduğunu bilmek istedim.

Bu hal şimdiki «binicilik ve esasları» kitabımın menşei oldu. faraziyelerimi hususî aletlerle kontrol ederek biniciliğin esaslı kanunlarını bulmağa çalıştım. Fakat binicilerin sert tarizlerine uğradım. Sonra zamanın yardımıla bütün binici ustaları benim fikirlerime işirak ettiler.

— Maddenin intişarı hakkındaki faraziyelerinizde böyle olmadı mı?

— Bu bütün hakikatlerin taliidir. Anlaşıncaya ve öğrenilinceye kadar bütün hakikatlar hücumlara uğramışlardır. İlmî telakkiler çok yavaş değişirler. Birden bire değişmiş gibi göründükleri zaman daima anlaşılmıştır ki bu değişme uzun senelerce süren gizli intihabın mahsulüdür.

İşaret ettiğiniz kitabın mevzuu olan maddenin ebedi olmayışı, bilakis ihtiyarlığa ve ölüme mahkûm oluşu esas tecrübelerimin basit bir mahsulüdür. Fakat bu tecrübelerim dünyaların menşeleri, terakkileri ve gayeleri hakkın da yeni izahlara yol açmış ve laboratuvar mesaisi felsefî bir eser gibi olmuştur. Evvelce ayrı olan ilim ve felsefe büsbütün birleşmeğe doğru gidiyor.

Ben maddenin mütekâsif bir kudretten başka bir şey olmadığını, atomun mahvolamayacağını ve bir çok kuvvetlerin menşelerini bu prensipte aramak lazım olduğunu isbat ettiğim zaman bir fizik Profesörü benim doktora unvanımın geri alınmasını istedi fikirlerimi müdafaada uzun müddet yapyalınız kaldım. Bu fikirler kendilerini zorla kabul ettirdiler. Vaktaki fizikçiler başka başka yollardan benim kaydettiğim hadiseleri yeniden buldular. Ve bilhassa maddenin inhilalinin umumi oluşunu tespit ettiler.

— Radyomun keşfi faraziyelerinizin doğruluğunu ispat etmedi mi?

— Bu keşif bir çok muarızlarımı benimle birleştirdi umumiyetle teslim edildi ki Radioactivité yani maddenin izmıhlalı üran-

yom yahut radyom gibi bazı müstesna cisimlerin hassaları değil belki ziya, hararet, kimyevi reaction gibi muhtelif tesirlerin altında yahutta kendiliğinden bütün cisimlerin atomları radyom gibi katodik şualar cinsinden intişarlar yaparak inhilal eder. Artık inşiaı dolayısıyla sıcak bir cismin ağırlığının azalmasına hayret edilmeyor. Artık hararetin ve elektrikin maddelerinin bozulmasıyla kurtulan atomik kudretin basit tezahürlerinden başka bir şey olmadığı kabul ediliyor. Benim vaktiyle uğradığım tecavüz şunlardır: Meslek adamları bu kadar mühim bir keşfin kendilerinden haric bir adam tarafından bulunmasına tahammül edememişlerdir. Halbuki ilim tarihi gösterir ki büyük keşifler — bilhassa telgraf, fotoğraf — laboratuvarlarla çıkmıştır.

— Üstat sizce ilim adamları en iyi keşifleri hangi sahalarda yapabilirler?

— Hayatın menşei sahasında hadiseleri umumiyetle yerinde ancak nisbetleri ile biliyoruz. Artık temel sebeplerini araştırmak gerektir. Geçmiş ve gelecek zamanlarında en büyük âlimi bir tohumun tenebbütünün izahını yahutta sadece bir ot parçasını büyüten kuvvetlerin tefsirini bulan olacaktır. halledilemeyecek ²¹dava olamaz. İlim yüz sene içindeki terakkileri müthiş olacaktır. Yalnız bu dünyanın hadiselerini tahkik ile kalmayacak belki de Vels'in rüyasını aya gitmeği de tahakkuk ettirecektir. Aya gitmek için cazibeyi nakletmiyen kesif bir maddenin bulunvermesi kâfidir. Bu dava bir kerre hallolsun artık seyahat sahasının hududu kalmaz.

— Bu mütemadi ilim inkişafında bir tehlike görmez misiniz?

— Yazık! Bu tehlikenin bütün bütün medeniyetleri mahv edecek kadar büyük olması mümkündür. Çünkü daima ilerleyen zekâ ilerlemiyen hissiyatın emrine tabi olmakta devam ediyor.

Milletlerin hayatında zekâ, hissiyatın kölesinden başka bir şey değildir. Dünyayı idare eden fikirler değil belki arzular, ihtiyaçlar ümitler ve korkulardır. Yani hep teessür unsurlarıdır. Zamanımızın hatası hissiyatın zararına olarak zekâyâ çok geniş yer vermesindedir. Eğer her hangi içtimaî bir afet başlarsa -harp gibi, ihtilâl gibi- şimdiye kadar gördüklerimizden çok daha korkunç olacak ve çok canavarcasına hüküm sürecektir.

Dünya sulhundan bahsetmenin ve temini için cemiyeti akvam muahedeler, hakem usullari ve saireler tesis eylemenin hiç bir tesiri olamaz. Eğer bunlar hissiyatın terakkisi ile tarsın edilmezse her zamandan çok bu gün hissiyatın sağlam bir terbiye ile inzi-bat altına alınması lâzımdır. Ve bu terbiyenin hemen hemen şu-ursuz bir hale gelebilmesi lâzımdır. Ben terbiyeyi şöyle tarif et-miştim: «şuuru şuursuzluk haline geçirebilmek sanatı» bu tarif doğrudur sanırım. Her hangi bir ahlak şuursuz olmadıkca hakîki ahlâk olamaz. Yahut şöyle deyelim: İşlerimizde muhakemenin müdahalesini en az bir dereceye getirmek lâzımdır. Çünkü mu-hakeme zamanın muhitin yahut şahsiyetin şartlarına icaplarına göre değişir.

— Gençliğe verilen şimdiki ilmî terbiyeden memnunmusunuz?

— Hayır hafızaya çok yükleniyor. Ruhta hafıza delaletile her hangi bir şey uzun müddet kalamaz. Ancak tecrübe ile giren şey hak olur kahr En tam ve sağlam ilmî fikirler laboratuvar-larda tehammür edenler ve müşahede edilen hadiselerin sebep-lerini bulanlardır. En mükemmel ve yaratıcı fikirlerin mektep dı-şında hatta mektepciliğe rağmen zuhuru bundan dolayıdır. Na-sılki sınıfta itaatli çocuk yavaş ve şahsiyetsizdir. İlim sahasında da mektep şahsiyeti boğar öldürür.

Muhavere burada bitti. Namh alim uzun ve okadar ince olan elini uzatır ken ben sevki tabî ile yavaşca sıktım. Sonra basto-nuna dayanarak peruna kadar bana refakat etti. önümde geniş bir çemenlik uzanıyordu. Kestane ağaçları latif gölgelerini döküyorlardı.

— İşte benim sevdiğim köşem latif yaz geceleri zamanlarımın en iyi saatlerini burada geçiririm. Güneşin indiği zamanlar yine gelin burada tekrar gevezelik ederiz.

Pr. Güstav Le Bon demedikî buralar onun için aziz yerlerdir Çünkü kendi kendine verdiği uzun konferansları buralarda verir. O bu dünya zevklerini yalnız kendisinden düşüncelerinden ve te-fekkürlerinden bekler ve ister. insanlardan ve hadiselerden hiç bir şey istemez. dinlemez. O en eski zaman filozoflarındandır.

ADANALI ZİYA

Faruk Şükrü

Hayatta alnını toprağa dokundurmadan sırtını mezara dayamış bir adam tanırım: onun adı, Adanalı Ziyadır!.

İnce ve uzun bacaklarının üstündeki vücudu bir ihrama ve başı bir dağ zirvesine benzeyen bu ızdırabın kahramanı, ömür denen sisli mesafeyi sarsılmadan aşmış ve ağlamadan temamlamıştır!.. Ben yiyitliği şairliğinden üstün olan Ziyayı, bir ferağat ve tasa enmüzeci diye severim.... Esasen o, yaşadığı müddetce en süfli bir yaşayışın sıkıntılarına katlanmaktan garip bir lezzet almış, refaha ve gülümsemeye susamayan bir tokluk, bütün karak-terinin en özlü vasfı olmuştur....

1265 tarihinde doğduğunu istemeyerek ve sarhoşluğun tesirile bana itiraf eden Ziya edebî kudretini şöhret pazarına çıkaramı-yan ve sana'tın simsarlığından istifade edemiyen bir şairdir!. Ziya paşa, Muallim Naci, Ekrem ve Fikret devirlerini bilfeil yaşayan Adanalı, bir vakitler balık pazarının meşhûr edebî aleminde, Nacinin en yakını ve arkadaşlarının en değerlisi idi... Ziya, İstan-bula gelişini Ziya paşaya medyondur... Bunu bana şöyle anlattı:

— : Daha gencdim. On altı yaşında idim. Ziya paşa Adana valisi idi. Bir gün büyük adama karşı bir hicviye yazmak heve-sine kapıldım ve yazdığım hicviyeyi gece yarısı onun konağının kapusuna yapıştırdım. Ertesi günü ortalık allak bullak oldu. Uzun tahkikattan sonra hicviyeyi benim yazdığım anlaşıldı. Ziya paşa kıymetli ve muhterem bir adamdı. Bende şiir ve sanata karşı bir isdidat sezmiş. Onun için, kızmadı, memnun oldu ve beni askerî tıbbiyeye gönderdi. Orada bir sene okudum. Fakat bir gün bir teşrih dersinde, insan vücûdünün, ne kadar mülevves, ne ka-dar çirkefle dolu olduğunu anlayınca tababetten, hatta kendim-den nefret ettim, mektebden kaçtım. Bazı eyi adamlar beni Evkaf nazaretine kâtip yaptırıldılar. Evkafta iki sene bulunduktan sonra balık pazarında muallim Naci ile tanıştım. Ondan hürriyet fikirleri aldım. Bu sırada maaşlar muntazam çıkmıyordu. Sefalet-ten bunalmıştık. Balık pazarında fazlaca kaçırdığım bir günün ikindisinde, elimi arkama koyup köprüden geçerken, seraskerin

şatafatlı bir alayla geçtiğini gördüm. Bir tarafta küçük memurlar açlıktan can çekişiyor bir taraftanda bu adamlar bize çalım satıyorlardı. Doğrusu kızdım. Hemen koşup ser askerin arabasına sokuldum. Araba durdu. Serasker, bana ne istediğimi sordu, O zaman bende " bu hükûmet memurlarının aylığını vermeyecek kadar iflâs cukuruna düştü. senin çalımın kime a pašam „ diye bağırdım. Beni palas pantıras yakalayup deliğe tıktılar. Ertesi gününde Tarabulus garbe sürdüler. „....

Ziya, üzüntülü, acıklı ve sefil hayatına işte bu hadiseyle başlamış, Tarabulustan Fizana kaçmış, sonra Mısır ve Bursaya Evkaf memurluklarına tayin edilmiş, Bursadan da Afyonumuza sürülmüştür. Afyonda iken, bir vakitler Seydiğazi bektaşî zaviyesine çekilen, bir defa timarhaneyi boylayan koca Ziya, çektiği bütün mihnet ve ıztırabı, bir ekmek katığı gibi metanet ve yiyitliğin sert dişlerle çiğneiş, mütemadiyen yazmış, fakat yazılarını hiç bir vakit bir emtia haline getirmemiştir.

Elvahi tabiatte güzellik ne kadarsa

Al bir o kadar aşk ile sevdâyda benden...

Diyen ziya, güzelliğin ezeli ve ebedi bir meftuni idi... Ben eminimki yirminci asırda dünyanın en kahir çekmiş ve ezilmiş adamı Ziya idi. Fakat Ziya, bir dakika bile bu çektiği kahirleri bir felaket diye karşılamamış, yalçın başını göklere uzatarak " daha yenisi yokmu „ diye musibetlere meydan okumuştur.

O, eyi bir vatanperverdi. Hayatta en büyük ülküsü hürriyetti Hür yaşamaktı. Cemiyetin fertleri zencirleyen kayıtlarına katlanamaz, inzüvayi sever ve pek çok içerdi... Bir gün sıhhatinin bozulduğunu, artık içkiyi terk etmesini ona söylemiştim. İnce ve soluk dudaklarının arasından, Nacinin şu mısraı çıktı:

Mey perestim. Mukim meygedeyim.

La mekânilerin budur vatanı...

Ne için muttasıl içmedeyim.

Getirenden sorun cihana beni...

O, hayata geldiğine pişman degildi. Gideceği içinde hiç bir vakit üzülmeydi. Yine bir gün kendisile ölüm ve hayattan bir bahs üzerinde konuşuyorduk. Miyüp gözlerini benim gözlerime dikerek söylediği şu sözleri hiç unutmam:

— O, bana haber vermeden beni dünyaya getirdi. Bir gün yine haber vermeden beni alup götürecekti. Bu alış verişte ben bir şey gayip etmeyeceğim. Fakat o ne kazanacak bilmiyorum....

Hakikaten Ziya, hayatta bir şey kazanmış olduğuna inanmıyordu. Ölmeklede bir şey gaip etmiş degildi. Bilakis onu biz gayp ettik!...

Yiyit ve doğru Ziyanın yanı başında, birde şair Ziya vardı O, yazılarında daima bir muallim Naci üslubu taşımıştır. Münak-kah yazar. İstihlahlı söyler. Gayri menus kelimeleri çok severdi Bazan kafiye hatırı için arapcanın bütün istikak kaidelerine başvurduğuda vakidir. Fakat yine bu ziya, yerine göre çok sade, çok veciz şiirler yazmıştır. Bence Ziyanın hece ile yazdığı şiirler aruzla yazdıklarımızdan daha muvaffakiyetlidir. Ziyanın şiirde belli başlı üç mevzuu vardır: Birisi vatan ve hürriyet, birisi aşk biriside hayat tefelsüfleri.... Vatani mevzulardaki müvaffakiyeti ise diğerlerinden çok üstündür....

Ziya, aynı zamanda, nazımda bir teknisiyendir! Vezin ve kafiye çok sinirli bir itina ile tertip ederdi. Kelemelerin ahengine dikkat etmekten hususî bir zevk alırdı.. Üslubu azametli dokurdu. tannan bir edası vardı. Eğer o, İstanbul muhitinden ayrılmasa idi, Abdülhak hamide yaklaşı bilir ve Naci zümresinin karanlık ifadeli tehassüslerinden kurtulur, daha çok yükselir daha çok derinleşir; edebi tarihimize hatta Ekrem beyden kuvvetli bir köşe işgal ederdi. Fakat Ziya, balık pazarının dumanlı meyhanelerinden aldığı alkolün tesiri sonuna kadar muhafaza etmiş, yaratıcı kudretini, dar bir muhit içinde habs eylemiştir. Rahmetli Süleyman Nazif, onun için " Hamidden sonra en derin şairimiz „ derdi Ben bu teveccühü teyit edecek bir salahiyet sahibi değilim. Yalnız belkide Ziyaya hemdem olmuş bir insan sıfatı ile iddia ederimki, o, Naciden, derin Akiften mürekkep, Ekrem den yüksek ve herkesten bedbahtı....

Ben Ziyayım ateşe yakmam perü pervanemi...

Beyit ile mağrur bir ferağatın şarkısını haykıran bu necip adam en büyük vefa ve samimiyeti Afyonlulardan gördü. Yıllarca aramızda yaşadı. Yıllarca bize dost ve yar oldu... Nihayet güzel Karahisarımızın düşman çizmelerinden kurtulduğunu görerek, ilk

Kocatepe de.

N. Aydın.

On iki yıl önce bütün Türklüğün kurtuluş emrinin verildiği "Kocatepe", yi ziyaret etmek orada kapanan ve açılan tarih sahifelerinin silinmez izlerini görmek; bu cihanşumul savaş günlerinde mektep sıralarında bulunan bizler için vaz geçilmez bir ülkü olmuştu. O günün çocukları kurtuluşun onuncu yıl dönümünde kurdukları bir sipor kulübüne at ararken Halkevi reisi Galip bey bu kulübe; kurtuluş ve inkilâp tarihimizin baş tacı olan ve şehrimizin baş ucunda bulunan zafer yeri Kocatepe nin adını verdi. Çok manalı bir buluş ve yerinde bir at koyuş olan derin bir heyecan ve imanla kabul edilen bu isim. Bu genç kalpleri inkilâp tarihimizin bu en ünlü tepesinin adında yerleşdirdi. Ve Kocatepe bayrağı altında toplanan gençler kültür savaşındaki çalışmalarında aldıkları ada yaraşır başarılar gösterdiler.

Bu yıl kulübün ikinci yıl dönümü münasebetile yıllık kongresinde Halkevimizin çok değerli ve enerjik reisi Galip beyin teklif ettiği "Kocatepeyi ziyaret günü", o günden beri halkevi ve memleket muhitinde sabırsızlıkla beklenen bir iş olmuştu. Halkevinin vilâyet ve kolorduyu da haberdar ederek hazırladığı program mucibince 24. 8. 934 Cuma sabahı: Zabit, muallim, memur, işçi ve talebeden mürekkep Kocatepe ve Afyon Sporlulardan kalabalık iki katile Halkevinde birleşerek bir kısmı yaya bir kısmı atlarla Kocatepe yoluna çıkıyordu. Halkevi reisinin idaresinde bulunan kafilenin yaya gidecekleri Ayvalı köyüne kadar arabalarla gidiyorlardı. Kafile saat 6, 30 da Halkevinden hareket | etti

defa mesut, ilk defa bahtiyar, gözlerini ebediyete çevirdi... Ziya 85 yıl içinde bir defa güldü: Afyonun kurtuluşu günü!... Hayata karşıda bir defa isyan etmişti: Afyonun sukutunda!...

Şimdi biz, en büyük davamızın tahakkuk ettiği bir tarihin yıl dönümünü kutlularken, Adanalının mezarına sevgiden çelenkler koymakla vazifemizi yapmış olacağız....

Halkevi reisi Galip Beyin heyecan ve dikkatle dinlenen konuşması
Büyük kurtarıcı Koca tepede.
arasında Tinas tepe — Çiyli tepeleri gösterirken

Büyük Gazinin harekâtı idare buyurdıkları mukaddes
Koca Tepesi önünde bir grup.

İnkılap terdidi... Koca Tepe... büyük kurtarıcı Koca Tepe... çalışmalarında...

Büyük Gazi'nin hareketi idare buyurubuldu... Ziya... layata...

Halkevi reisi Galip Beyin heyecan ve dikkatle dinlenen konuşması arasında Tinas tepe — Çiyil tepeleri gösterirken .

Koca Tepe ziyaretinden başka bir grup.

Halkı ve reisî Celîp Beyin heyecan ve dikkatle dinlenen konuşması
arasında Tınas tepe — Çivil tepeleri gösterirken

Koca Tepe zirvesinden başka bir grup

Proğramda kararlaştırılan Süylün - Ayvalı - Büyük kalecik yolundan Kocatepeye doğru yol alıyordu. Bütün arkadaşlar coşğun bir sevinç ve heyecan dalgası halinde o mutlu günün büyük zafer savaşının hatıralarını konuşarak anarak ilerledikçe kalpleri çok derin ve engin manalı bir haz ve heyecan sermestliği sarıyordu. Süylün değirmenler deresinin doyulmaz manzaralı yollarının sonunda Ayvalı köyünün yüksek ve geniş meydanında duruldu. Geride kalan arkadaşlar beklenildi. Köylülerin ikram ettiği kahve ve ayranlar içildi. Köyün bayrak çekme merasimi yapıldı. Köylülerle tatlı ve şen yarenlikler yapıldı. Bütün arkadaşlar toplanınca köylülerin şen ve candan uğurlayışları arasında atlarına binen kafiye büyük kalacığın dağ tepe ve taşlık yollarına tırmanmağa başladı. Birsaat kadar süren bu, çok dik ve sarp dağ yolunun son tepesine varılınca önümüzde açılan bir vadinin ortasında, tıbbı Afyon kalesinin küçük bir modeli olan dik ve yalçın kalacık ve karşısında daha geniş ve yayvan bir şekilde sivrilen haşin kayalıklar beklenmedik bir sürperiz tesiri yaptı. Büyük kalacık köyüne ihtişamlı bir dekor olan ve bu yerden karşımıza çıkan yalçın ve dik kayaların heybeti zaten kafalarımızda derin düşüncelerle tehayyül ettiğimiz harp kavga ve boğuşma sahalarının başladığı Kocatepe nin eteğinde bulunan bu köyü daha engin manalı ve haç yolunun mikat yeri kadar tılsımlı gösteriyordu.

Köyün dışında kafiye atlılar ve harman yerinde bütün köylüler karşılamağa çıkmışlardı. Köylülerin bu candan alakası yorgunluğumuzu bir heyecan hızına bürüyor Halkevinin tertip ettiği bu yolculuğuna verilen kıymet ve manayı daha eyi canlandırıyor du. Kafîle reisinin ricası üzerine henüz geride Ayvalı köyü önlerinde bulunan yayalara büyük kalacıkden kılavuz ve atlar gönderildi. Onlar gelinceye kadar köyün serin ve ağaçlık meydanında dinlenildi. Köy çocukları delikanlıları atları tutuyor müsafirleri kahve, ayran, meyve ikaram ediyorlardı.

Yalçın kayalar dik ve heybetli tepelerle çevrili Büyük kalacık köyünün buz gibi soğuk ve içmeye doyulmaz emsalsiz suları köylülerin şen ve şakrak ikramları bütün yorgunluğumuzu almıştı. Köy meydanı bayram yerine dönmüştü. Geride kalanlar geldi kafiye toplanınca meydanlığa çekilen bayrak selamlandı. Ve etrafında fotoğraflar çekildi.

Kocatepeye çıkan sarp ve yalçın yolların en kesdirme ve eyisini göstermek için, kafileye katılan köylülerden seçilen kılavuz önde Kocatepe yolu tutuldu. Artık tamamen patika dağ yollarından gidiyor ve boyuna yükseliyorduk. Kafile gittikçe yükselen dağların böğründe mukaddes bir hedefe koşan bir heyecan zenciri halinde uzanıyordu. Güneş zevale yaklaşmıştı, derin uçurumlar dik ve yalçın kayalıklar arasında devam eden bu uzun dağ yolunda güneşin sıcaklığını iki misli dört misli artıran kayalıkların derelerin ıssızlığı içinde sağ ilerimizde dimdik ve en sivri yükselen küçük kalacak sivrisi ve karşımızda tarihe mal olan şanlı Kocatepe den gelen serin rüzgârlara doğru çıkışın zevk ve heyecanını anlata bilmek için kelime bulamıyorum.

Nihayet Kocatepenin eteğine vardık. Tepeye tırmanmak için atlarımızı yılankavi zikzaklarla yürütürken kılavuz ve bayrak) taşıyan arkadaş tepeye çıkmış Gazi Hazretlerinin harekâtı idare buyurdukları mukaddes mevzie şanlı bayrağımızı dikmişti. Tepenin en hakim noktasında şanlı bayrağımızın dalgalandığını gören kafile heyecan ve sevinç hali eşbae gelmişti. Tepede toplanınca herkesi o mukaddes zafer yerinin huşu ve heybeti sarmıştı. 1903 rakamlı bu yüce tepenin serin rüzgârları heyecan ve halcandan ateş kesilen benliğimizi yelpazeleyor. İçinde bulunduğumuz muhitte anlaşılmaz bir ruhaniyet ve manevi bir azemet havası yaratıyordu. Halâ o günkü heybet ve dehşetin azemetini duyuyorduk. Siperler mevziler halâ yer yer görünmekte ebediyete bu eşsiz savaşın destanını anlatmak için derin ve manalı bir sessizlik içinde engin kıymetler canlandırmakta idiler.

Sinanpaşa, Afyon ve Şuhut ovalarını gören ileride Sandıklı Ve Dumlupınar mıntakalarına kadar uzana bilen bir hakim noktada Büyük Kurtarıcının harekâtı idare buyurdukları mukaddes mevzide dikilen bayrağın etrafında toplanıldı. Kafile geride kalan arkadaşlarında yetişmiş komşu köylülerinde katıldığı kalabalık bir zafer yerini bayram yerine benzetmişti. Sonsuz bir saygı ve huşu duygusu ile bayrak selâmlandıktan sonra Büyük Kurtarıcının ebedi kurtuluşu yarattıkları mukaddes mevzu etrafında pür heyecan bir ikdam halkası çeviren kafile arkadaşlarına Halkevi Reizimiz Galip Bey :

Milli tarihimizin sönmez güneşi buradan doğduran Büyük Kurtarıcının büyük taarruza takdim eden günlerde Ankara, Akşehir ve Şuhut'dan buraya nasıl geldiklerini Orduları nasıl sevk ve idare ettiklerini ve burada yaratılan zaferin dünya tarihine verdiği yeni istikametin kıymet ve şumulülü hatırlattıktan sonra.

İnkilâp ve mustafa Kemal Çocuklarının bu mübarek toprakların daima aziz ve iman kaynağı olduğunu; Afyon geçlerinin Gazi yolundaki yürüyüşlerinde bu ziyaretin artırdığı heyecan kudretiyle daha çok ve daha eyi başarılar için hız almağa geldiğini hepimizi saran sonsuz ve tarif edilmez heyecan duyguları arasında anlattı. Derin bir alaka ile dinlenen bu değerli konuşmadan sonra Halkevinin tertip ettiği bu tarihi vazife yolculuğuna katılanları kutluyarak bu ilk ziyaretin her sene daha geniş mikyasta devam ettirilmesi dileğiyle hepimizi en büyümuzu selamlamağa davet etti. (Var Olsun Ulu Gazi) sesleri Kocatepeden bir ant dalgası halinde engilere yükselirken Kocatepeden Ünlü Kurtarıcımıza gençliğin bağlantı ve saygılarını sunan telgraf Afyon dan çekilmek üzere gönderildi.

Bundan sonra kafile arkadaşlarından Binbaşı Mufahham Bey vaki rica üzerine büyük savaşta bu mıntakada iştirak ettiği harakâtın 26 Ağustos sabahından başlayan bütün safhatını; ta Dumlupınar tepelerinden itibaren bütün Sincanlı ve Sandıklı, Şuhut Afyon ovalarına hakim bulunan bu tepeden; arazi üzerinde canlandırarak hikâye ettiler. Bu çok vakıfane ve bizzat yaşanmış hadise ve harakâtın anlatılışı devam ettikçe hepimiz harakâtın seyirini inkişafını siper, süngü kavğalarının didişme ve boğuşmalarını harekât içinde imişiz gibi kafalarımızda canlanıyor o günün velvele, ateş, kan ve dumandan ibaret havasının estiğini his ediyorduk.

İşte! Tınastepe. İşte! Çiğiltepe. Daha ileride Toklu sivrisi daha uzaklarda Murat dağlarının dumanlı tepeleri Dumlupınar sırtları...

Kurtuluş ve inkilâp savaşımızın en mukaddes zafer yerleri ölmez abideleri olan ünlü ve gazi tepeler, millî inan ve gururumuzu pekleştiren birer kudret ifadesi şeklinde ufuklara uzanıyorlar...

Taşpınardan
Damlalar :

Edip Âli.

Zamanımızda muhabbet, samimiyet, perileri roblarını yanar döner renkli kumaştan yapıyorlar.

Fuzuli - Karacaoğlan... bunlar birbirine ne kadar uzak, ne kadar yakın ?

Bazı insanlar mevkiini büyütür. Bazı insanlari da mevkii büyütür.

Sadelik içinde bedîi zevkini, süsünü, zarafetini temine muvafak olabilen kadın hakiki artist sayılır.

Kendine iyi dedirtmek, kötü dedirtmekten zordur.

Tenbellerin ağzından işittiğimiz bazı nağmeler :

Zekiyim. İstidadım var. çalışsam yaparım ya.. yalnız hafızam noksan; O ezbercidir.

İnsan dost ve akraba muavenetinden müstağni kaldığı vakit her ikisi de çoğalır.

Ankara - Afyon - Tumlupınar - İzmir yolunda meşale tutan birer kurtuluş ve yükseliş bekcisi halinde Türk kudretinin Türk kahramanlığının destanını dünyaya ebediyen anlatacak heybetle sıralanıyorlardı...

Merasim bittikten sonra etrafteki siperler gezildi. Kafilenin dönüşünde aynı şekilde ve mukaddes bir vazife yapmışların duyduğu en yüksek heyecan duyguları arasında oldu. Bütün arkadaşlar burada başlayan tarih inkılabının manevi ihtişam ve azametini kafalarında ölçerek inkılaba inanlarını pekleştiren ve bu günü yaratan büyük kurtarıcı ve onun değerli arkadaşlarının hakkını ödeye bilmek için daha çok çalışmak ihtiyacını en aziz birer ülkü edinmişlerdi...

10

kuruş.